

KÚRIA

Bfv.II.102/2015/8.szám

A Kúria Budapesten, a 2015. év június hó 17. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A testi sértés büntette miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Szigetvári Járásbíróság 2.B.90/2012/34. számú ítéletét és a Pécsi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 3.Bf.103/2014/3. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I.

A Szigetvári Járásbíróság a 2014. január 16. napján tartott tárgyaláson meghozott és kihirdetett 2.B.90/2012/34. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki testi sértés büntetében [1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: korábbi Btk.) 170. § (1) bekezdés, (2) bekezdés]. Ezért őt 8 hónap - végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetésre ítélte, továbbá rendelkezett a bűnügyi költségről.

A védelmi fellebbezések alapján másodfokon eljáró Pécsi Törvényszék a 2014. október 14. napján tartott nyilvános ülésen meghozott és kihirdetett 3.Bf.103/2014/3. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet

megváltoztatta:

a terhelt cselekményét testi sértés büntettének [2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 164. § (1) bekezdés, (3) bekezdés] minősítette, valamint kimondta, hogy a terhelt a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén a kétharmad rész letöltését követő naptól bocsátható feltételes szabadságra; egyebekben helybenhagyta az elsőfokú ítéletet.

II.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata (alapítélet) ellen a terhelt nyújtott be felülvizsgálati indítványt bűnösségének törvénysértő megállapítása és - feltétlen eljárási szabálysértésként - kizárt bírónak az ítélet meghozatalában részvétele miatt, felmentése érdekében.

Az indítvány - megjelölése nélkül - a Be. 416. § (1) bekezdése a) pontjának 3. fordulatán és c) pontján, illetőleg a Be. 373. § (1) bekezdés II.b) pontján alapul.

A terhelt felülvizsgálati indítványának indokai szerint az első fokon eljáró bíró kizárt bíróként vett részt az ítélet meghozatalában, mert elfogult volt. Kétszer is kérte a kizárását. A bíró korábban is elfogult volt az édesanyja feljelentésére a polgármester ellen indult büntetőügyben is.

Az indítvány szerint a terhelt bűnösségének megállapítása törvénysértő, mert vele haragos viszonyban lévő tanúk vallomásai alapján ítélték el. A rendőrök vallomása sem fogadható el, mivel ők korábban zaklatták őt és az édesanyját. Önvédelemből, magát és az édesanyját védte. Csak meglegyintette a sértett arcát, de nem bántotta sem bottal, sem ököllel.

A Legfőbb Ügyészség a BF.177/2015. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, egyebekben alaptalannak találta. Kifejtette, hogy a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ezért törvényben kizárt annak és az abból levont jogkövetkeztetésnek a sérelmezése.

A terhelt kétszer is indítványozta az első fokon eljáró bíró kizárását, amit a bíróság mindkét esetben elutasított. Helyesen mutatott rá a másodfokú bíróság, hogy a bíró a Be. 24. §-ának (3) bekezdése szerint jogosult volt az érdemi határozat meghozatalára, ezért feltétlen eljárási szabálysértés nem valósult meg.

Miután pedig a Legfőbb Ügyészség más, a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését megalapozó feltétlen eljárási szabálysértést sem észlelt, a megtámadott határozat tanácsülésen történő hatályában

fenntartását indítványozta.

A terhelt és a védő a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatára nem tett észrevételt.

III.

A Kúria azt állapította meg, hogy a felülvizsgálati indítvány nem alapos, részben pedig törvényben kizárt.

1. A Kúria elsőként azt vizsgálta, hogy a kizárt bíró részvétele folytán nem valósult-e meg olyan ún. abszolút eljárási szabálysértés, amely a jogerős ügydöntő határozat feltétlen hatályon kívül helyezését indokolja.

A Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontja, illetőleg a Be. 373. §-a (1) bekezdésének II.b) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró vett részt.

A terhet az alapügyben első fokon kétszer is indítványozta a bíró kizárását, amit a bíróság mindkétszer megtagadott (Szigetvári Járásbíróság másik tanácsa által 2012. november 28. napján hozott 2.B.90/2012/9. és 2014. január 27. napján hozott 2.B.90/2012/37. számú végzés).

A 25/2013. (X.4.) AB számú határozat kimondta: az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy a Be. 416. § (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott felülvizsgálati eljárást megalapozhatja a Be. 21. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt elfogultsági okra alapított felülvizsgálati indítvány (rendelkező rész 1. pont) abban az esetben is, ha a kizárási ok a jogerős döntés meghozatalát követően merült fel; a törvény egyéb szabályainak megfelelő felülvizsgálati indítványt érdemben kell vizsgálni, értékelni és elbírálni (Indokolás [50]).

A jelen ügyben a kizárási ok a jogerős döntés meghozatala előtt merült fel. A Kúria a szükséges érdemi vizsgálatot elvégezte, és megállapította, hogy a törvényben kizárt bíróra hivatkozás nem alapos.

A büntetőeljárási törvény rendjében a bíró kizárásának okai részben feltétlen (abszolút), részben relatív okok. A feltétlen okokat [Be. 21. § (1) bekezdés a)-d) pont, Be. 21. § (3)-(4) bekezdés, Be. 22. §] zárt kört képezve tételesen és kimerítően határozza meg a törvény. Fennállásuk esetén a bíró eljárása törvényi paranccsal, kötelező erővel kizárt. Ezekben az esetekben más szempont szerepet nem játszhat, mérlegelésnek helye nincs.

A Be. 21. § (1) bekezdésének e) pontja szerint bíróként nem járhat

el, akitől az ügy elfogulatlan megítélése - az a)-d) pontokon túl - egyéb okból nem várható.

A kizártság relatív okait előre nem lehet meghatározni. Számtalan helyzetből fakadó olyan akadályozó okok lehetnek, amelyek megléte esetén az ügy elfogulatlan megítélése a bírótól - értelemszerűen a feltétlen okoktól eltérő egyéb okból - nem várható. Ilyen esetekben a bíró kizárása vizsgálat és mérlegelés tárgya.

Az alapügyben az elsőfokú ítélet meghozatala előtt a terhelt egyéb okból fennálló elfogultságra hivatkozó indítványa alapján eljáró elsőfokú bíróság másik tanácsa már megtagadta a bíró kizárását. Ezt követően a terhelt újabb egyéb okú elfogultságra hivatkozó indítványt terjesztett elő a bíró kizárására. A bíró a kizárási ok természetére tekintettel az ügyben továbbra is eljárhatott és az ügydöntő határozat meghozatalában is részt vehetett. Ehhez arra sem volt szükség, hogy kizárását korábban már megtagadják [Be. 24. § (3) bekezdés, BKv 86. számú büntető kollégiumi vélemény 1.a) és b) pont], és be sem kellett várni kizárásának újabb megtagadását. Az elsőfokú ítélet meghozatala után az elsőfokú bíróság másik tanácsa ugyancsak megtagadta a bíró kizárását.

A másodfokú bíróság kitért a kialakult helyzetre, s azt helytállóan értékelte.

A Kúria a jelen ügyben az Emberi Jogok Európai Bírósága által kidolgozott kettős - szubjektív és objektív - pártatlansági tesztet alkalmazta.

A bírói elfogultságot kizárólag az adott ügybeli konkrét és valóságos tények alapján lehet megállapítani, s csak olyan feltárt adatok alapján, amelyek a bíró pártatlansága iránt ésszerű (megalapozott) kételyt ébresztenei alkalmasak (EBH 2014.B.4.II.; BH 2012. 147.II.; EBH 2011.2302.; BH 2010.323.).

Az ügyiratok áttekintése alapján nem volt fellelhető egyetlen olyan körülmény sem, amelynek alapján az elsőfokú ítéletet hozó bíró elfogultsága felmerülhetett volna. Az egységes ítélezési gyakorlat szerint a Be. 21. § (1) bekezdésének e) pontjában foglalt kizárási ok fennállását nem valószínűsíti önmagában az a körülmény, hogy az elfogultsági kifogás bejelentőjével szemben az adott bíróság, illetve az adott bíró korábban törvényben előírt feladatait teljesítette, marasztaló, illetve a bejelentő által sérelmezett döntést hozott (BH 1989.391.; BH 1993.599.; BH 1997.13.; 1999.295.; BH 2000.389.; BH 2005.315.).

A Kúria megjegyzi, hogy a terhelt szubjektív véleményének elfogadása oda vezetne, hogy a terhelt maga választaná meg a törvény által rendelt bíróját.

A terhelt tehát alaptalanul hivatkozott törvény által kizárt bírói ítélet meghozatalában való részvételére.

2. A felülvizsgálat olyan rendkívüli jogorvoslat, amely a jogerős ügydöntő határozattal szembeni jogi kifogás lehetőségét biztosítja, azaz nem nyitja meg a ténybeli sérelmezés lehetőségét.

A bizonyítékok mérlegelése és a tényállás megállapítása az elsőfokú bíróság, a tényállás felülbírálata pedig a fellebbezési bíróság joga és kötelezettsége (BH+ 2008.151.). A felülvizsgálati eljárásban a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése az alapeljárásban megállapított tényállás alapján bírálendő el abban az esetben is, ha a tényállás hiányos, nem kellően felderített és ellentétes az iratok tartalmával (BH 2004.102.).

A felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 423. § (1) bekezdés]. Felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak sincs helye [Be. 419. § (1) bekezdés, 388. § (2) bekezdés]. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

A tényállás irányadósága azt jelenti, hogy a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. Ennek megfelelően a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a - minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül - kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Be. 416. § (1) bekezdése a) pontjának 3. fordulata alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése miatt került sor.

A terhelt azonban bűnössége törvénysértő megállapításának az alátámasztásaként olyan eljárásjogi indokokra hivatkozott, amelyek nem szerepelnek a Be. 416. § (1) bekezdésének c) és d) pontjában konkrétan és kimerítően meghatározott, a felülvizsgálatra okot adó eljárási szabálysértések között. Indítványában valójában az irányadó tényállást, illetve a bíróság mérlegelésének a helyességét támadta, a bizonyítékok mikénti értékelését vitatta, átértékelését célozta, és mindezen keresztül kifogásolta a bűnösségének megállapítását - ami felülvizsgálati eljárásban kizárt. A Kúria ezért érdemben nem vizsgálta, és nem is vizsgálhatta az irányadó tényállás támadásának tekinthető érveket.

Ehhez képest csak röviden mutat rá, hogy a terhelt állításai szemben állnak az irányadó tényállásban foglaltakkal, mivel az egyértelműen tartalmazza, hogy a terhelt támadt a terhelt édesanyjával vitába keveredő, a barackját eladni kívánó sértettre. Előbb bottal, majd földre esése után ököllel, könyökkel és talppal bántalmazta őt, aminek következtében a sértett nyolc napon túl gyógyuló töréses, és egyéb sérüléseket szenvedett.

Következésképpen a terhelt ténybeli alap nélkül hivatkozott jogos védelmi helyzetben [hatályos Btk. 22. § (1) bekezdés] tanúsított és sérülést sem okozó elhárító magatartására, hiszen egyrészt ellene más vagy mások személye, javai vagy a közérdek ellen intézett, illetve ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás nem történt - azaz a terheltnek nem volt mit elhárítania; másrészt a sértett sérülései is a tényállásban a terhelt terhére rögzített tények.

A Kúria ezért azt állapította meg, hogy a terhelt felülvizsgálati indítványa a bűnösségének törvénysértő megállapítását állító részében a törvényben kizárt indítvány, amely önmagában elutasításhoz vezetett volna [Be. 421. § (2) bekezdés 1. mondat 1. fordulat].

A kifejtettekre figyelemmel a Kúria - a Be. 424. §-a (1) bekezdésének 1. fordulata szerint tanácsülésen, a Be. 420. § (1) bekezdése 1. mondatának 1. fordulatának megfelelő összetételben eljárva - miután a felülvizsgálatot megalapozó eljárási szabálysértést sem észlelt a hivatalból lefolytatott vizsgálata alapján, a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatot - a Be. 426. §-ának megfelelően - hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2015. június 17.

Dr. Molnár Gábor Miklós s. k. a tanács elnöke, Dr. Feleky István s. k. előadó bíró, Dr. Krecsik Eldoróda s. k. bíró

A kiadmány hitelével:

bírósági ügyintéző
NYM